

Toetssteen der ware en valse genade

Th. Van der Groe

13. H.C. ZONDAG 8 – Over de artikelen des geloofs

Vr. 24. Hoe worden deze Artikelen gedeeld?

Antw. In drie delen. Het eerste is van God den Vader en onze schepping. Het andere van God den Zoon en onze verlossing. Het derde van God den Heiligen Geest en onze heiligmaking.

Vr. 25. Aangezien er maar een enig Goddelijk Wezen is, waarom noemt gij den Vader, den Zoon en den Heilige Geest?

Antw. Omdat God Zich also in Zijn Woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheidene Personen de enige, waarachtige en eeuwige God zijn.

Maar wie is nu de Heere onze God? Hoe is Zijn naam, en hoe is de naam Zijns Zoons, zo gij het weet? Uit de Heilige Schrift, waarin God Zichzelf aan ons belijft te openbaren, verstaan en geloven wij, dat Hij een Drie-enig God is, en dat Zijn Wezen bestaat in Vader, Zoon en Heilige Geest. Daarom kan er dan ook geen ware kennis van God zijn die zaligmakende is, dan alleen een zodanige, waardoor Hij van ons gekend wordt in Zijn heilige en onbegrijpelijke Drie-eenheid. Want God is toch een eeuwig, oneindig, allervolmaaktst Drie-enig Wezen, en Hij is niet anders dan zodanig, volgens Zijn eigen getuigenis, dat Hij ons van Zichzelf geeft. Het is dan alles maar een gebrekkige, ja, een valse en bedrieglijke kennis van God, waardoor Hij niet als Drie-enig wordt gekend. Welke wetenschap men ook al uit de natuur, en zelfs uit de Schrift, mocht halen van Gods oneindige deugden en volmaaktheden, het is alles maar een aards en schijngeestelijk, ja, als een donker sterrenlicht, zo wanneer het niet onmiddellijk afstraalt van de glansrijke Zon der heilige Drie-eenheid. Want er is geen ene deugd in God, welke haar grond en bestaan, haar kracht en luister, haar oefening en werkzaamheid, enz. niet heeft in de aanbiddelijke Drie-eenheid van het hoogwaardig Goddelijk Wezen.

In het geestelijk licht van die Goddelijke Drie-eenheid moet de glansrijke heerlijkheid van al Gods heilige volmaaktheden van ons eerst recht aanschouwd worden, zoveel als God daarvan op onze duistere harten, door Zijn Geest, belijft te laten schijnen, en wij arme mensen door Hem daartoe vatbaar gemaakt worden, of wij bezien anders die heerlijke deugden in God maar met vleselijke en onheilige ogen, en vormen er dus maar aardse en lichamelijke begrippen van. En deze is de wijsheid niet, die van boven afkomt, maar is aards, natuurlijk en duivels, Jac. 3:15. Niet anders is het ook gelegen met Gods werken, wegen, geboden, beloften, bedreigingen, straffen en oordelen, en met alles zonder onderscheid, wat God van Zichzelf aan ons openbaart in Zijn heilig Woord. Niets van dat alles

kan recht tot zaligheid ooit van ons gekend of verstaan worden, dan alleen in dat waarachtige licht van de Goddelijke Drieëenheid, want God doet en werkt, gebiedt, belooft, bedreigt, bestraft, enz. als de Drie-enige God, volgens die wijze en orde van werking, zoals het aanbiddelijke bestaan van Zijn onnaspeurlijk Goddelijk Wezen meebrengt, en naar de bijzondere aard en gelegenheid van die wonderbare huishouding der genade, waarin Hij Zichzelf aan ons arme zondaren, als een God van zaligheid heeft believen te openbaren.

Kortom, alles wat wij van God op een zaligmakende wijze kunnen weten, heeft geheel Zijn wezen en bestaan in de grond van die hoge, onbegrijpelijke en aanbidswaardige verborgenheid. Neemt dan maar alleen deze heilige verborgenheid des geloofs uit de Bijbel weg, zo neemt gij God Zelf weg, en daarmee verliest de Bijbel dan aanstonds al zijn ware kracht en Goddelijkheid, en wordt ten enenmale veranderd in een dode letter zonder Geest. Het Woord is geheel Gods eigen getuigenis, maar drie zijn er, die getuigen in de hemel: de Vader, het Woord en de Heilige Geest, en deze drie zijn één, 1 Joh. 4:7. Daar hebt u de gehele verborgenheid, en de gehele ziel en kracht, pit en kern van het Goddelijke Bijbelwoord, dat steunt en rust op het onfeilbare getuigenis van die drie hoogwaardige getuigen, die zijn in de hemel. Een Goddelijk getuige getuigt hier nimmer alleen, maar de drie hemelse Personen, die in het Wezen van God zijn, getuigen te samen overal, in elke regel van de Heilige Schrift. Daarom is dan ook alle ware geloof en zaligmakende kennis, die er van God kan vallen, niet anders dan van God Drie-enig, Vader, Zoon en Heilige Geest. Al wie God alzo niet kent, en Hem alzo niet geestelijk aanschouwt, die heeft dan ook zeker de rechte kennis van het geloof niet, zodanig als de Heilige Geest gewoonlijk werkt in de harten van alle ware uitverkorenen, door middel van het Evangelie.

Zoals het in dezen met de kennis, het ene wezenlijke deel van het geloof, staat, alzo is het ook eveneens met het andere deel, namelijk *de toe-eigening of het vertrouwen*, gelegen: Die twee delen hebben de allernauwste betrekking op elkaar, zodanig, dat het ene geheel als vloeit en spruit uit het andere. Zoals het oog van de kennis God aanschouwt, en vast gelooft, dat Hij is, uit Zijn eigen getuigenis in het heilig Woord, bijzonder het Evangelie, *alzo omhelst de hand van het vertrouwen Hem*, met een waarachtige toe-eigening, voor zichzelf, als een Beloner dergenen, die Hem zoeken, Hebr. 11 : 6. Maar de kennis aanschouwt God altijd en in alles als een Drie-enige God (want anders kon het geen ware geestelijke kennis zijn, gelijk er getoond is), die omhelst met vertrouwen Hem ook niet anders dan als zodanig. Zoals de kennis des geloofs jegens God vooruit werkt, alzo volgt het vertrouwen dezelve gelijk als achterna, want wij moeten God eerst gelovig kennen uit Zijn Woord, eer wij van harte op Hem kunnen vertrouwen, naar dat zeggen van de Psalmist, die Uwen Naam kennen, zullen op U vertrouwen, Ps. 9:11. Evenals de schaduw zich geheel vormt naar de gedaante van het lichaam, alzo vormt zich ook het vertrouwen geheel en al naar het geestelijke licht van de kennis Gods hetwelk in de ziel van de gelovigen schijnt. Dus is het dan een allerzekerste waarheid, dat een waar gelovig vertrouwen nooit anders omtrent de hoge en heerlijke God kan werkzaam zijn, dan als omtrent een Drie-enige God, in Wiens onnaspeurlijk Wezen drie Personen of Zelfstandigheden zijn: Vader, Zoon en Heilige Geest. Aldus maakt de Heere Zich in Zijn Woord aan ons bekend, aldus zien en aanschouwen wij Hem door het geestelijk licht van het Woord, en alzo omhelzen wij Hem dan ook, en zijn met ons vertrouwen omtrent Hem werkzaam, door de kracht van de Heilige Geest. En dit is de aard van het waar zaligmakend geloof.

Niemand zij zo onverstandig, dat hij dit duidelijke betoog van zaken aanzien zou als gering of min noodzakelijk voor de leer van de zelfbeproeving, want even daarin ligt toch de gehele grond, kracht en wezenlijkheid van een waar geloof (van welker beproeving wij hier nu bezig zijn te handelen), vervat en opgesloten. Hier scheiden daarom ook een oprecht en een *waangelooft* alweer zeer wijd van elkaar. Alle geloof, dat niet oprecht en geestelijk is, verkeert ook niet omtrent God, als dat heilige en hoogwaardige Drie-enige Wezen, immers niet zuiver, bepaald en hartgrondig. Want hoedanig gewone begrippen de tijdgelovigen zich uit de onderwijzende letter van het Woord en door de gewone verlichting van de Geest, ook maken mogen van de heilige Drie-eenheid, die er in God is, zij weten toch met die heilige

verborgenheid nooit recht gelovig te werken, of met een Drie-enige God geestelijk en hartelijk, tot zaligheid van hun zielen, te onderhandelen, maar zij plegen doorgaans met hun geloof zo los werkzaam te zijn, of met een van de Goddelijke personen in 't bijzonder.

En zo handelen zij hier dan steeds in het afgetrokkene, nu eens met de Vader alleen, of met de Zoon, of met de Heilige Geest. En wanneer het soms gebeurt, dat zij ook al onderhandelen met de Drie-enige God, zo werken zij dan omtrent die waarheid enkel met hun natuurlijke bevattings of met schijngeestelijke denkbeelden, zoals ook een algemene verlichting van de Geest die hoge Goddelijke verborgenheid kan vertonen aan het verstand van de geveinsden, door een aandachtige naspeuring van de leer van het Evangelie, zonder dat nochtans de Heere God Zelf, in Zijn eigen geestelijk licht, Zich als de Drie-enige God aan hun zielen waarlijk ontdekt, gelijk Hij zulks doet aan de zielen van de oprechte gelovigen, die uit God geboren zijn en God kennen, 1 Joh. 4 : 7. Dit waar, heilig en hemels licht des Geestes ontbreekt altijd aan allen, die verleid worden door een gewoon en bedrieglijk waangeloof, en daarom ontbreekt hun dan ook de hoogwaardige Drie-eenheid Zelf, als die, zonder het Goddelijke licht van het geloof, van niemand ooit tot zaligheid kan gekend of geestelijk omhelsd worden.

Maar geheel anders is het hier gelegen met de uitverkorenen en *ware gelovigen*, welke bereids in beginsel zijn gekomen tot de kennis van de verborgenheid Gods en des Vaders en Christus, Kol. 2 : 2, die niet alleen Tempelen des Heiligen Geestes zijn, 1 Kor. 6 : 19, maar van welke de Zaligmaker ook gezegd heeft, dat Hij en Zijn Vader tot hen zullen komen en woning bij hen maken, Joh. 14:23. Dit geloof heeft de Drie-enige God waarlijk en wezenlijk tot deszelfs Voorwerp, waar het alleen op rust en gedurig omtrent werkzaam is. Het is wel zo, dat de regelmatige en onderscheidene kennis van deze hoge Goddelijke verborgenheid geenszins in denzelfde trap of mate aan die allen gelijk meegedeeld en geschonken wordt, bijzonder niet aan de eerstbeginnenden, en dat daarom een ieders geloof hier ook niet altijd even duidelijk en zuiver, ordelijk en uitgewikkeld omtrent die heilige verborgenheid werkzaam wordt bevonden tot inwendige vertroosting en zaligheid. Immers pasgeboren kinderen kunnen hun ouders zo goed niet kennen als de oudere kinderen, en toch zijn ze eveneens kinderen van hun ouders, ja, ja, zij zitten zelfs in hun schoot, en worden door hen getroeteld en gekust.

Maar zo is het hier in het geestelijke huisgezin van de hoge God ook eveneens gelegen. Neemt zelfs de zwakste en geringste gelovigen, die maar kort eerst uit God geboren zijn geworden, omdat zij ware en heilige kinderen van God zijn, zo schijnt er dan ook zelfs midden in al die vleselijke duisternissen, welke zo menigvuldig hen nog aanhangen, en in hun verstand en hart steeds gevonden worden, nochtans een waar geestelijk en hemels licht van zuivere kennis Gods in hen, welke als de wortel van de zaak is, die hen van de geveinsden en tijdgelovigen geheel onderscheidt; waardoor zij ook waarlijk geloven in de Drie-enige God, al is het dat zij nog zeer weinig bekwaam zijn om dit, met enige duidelijkheid in zichzelf, zo te onderscheiden, gelijk als anderen, die in het werk van de kennis en van het geloof reeds verder gevorderd zijn.

1. *Zij hebben toch evenwel, ofschoon zij hetzelfde niet recht bemerken, het waarachtige getuigenis van de heilige Drie-eenheid heimelijk in hun harten, op een wijze, zoals geen tijd- of waangelovige dat, in zulke staat, ooit krijgen zal.* Want immers, zij gevoelen die krachtige Goddelijke werking van de Heilige Geest, beide op hun verstand en wil en op al hun inwendige vermogens, en die gelovig opwekt, en sterk doet uitgaan en verlangen naar de Heere Jezus Christus. Zij zuchten en roepen en schreien en arbeiden om die genadige aanblazing en opwekking van de Geest, dat die Goddelijke en hemelse kracht hen toch gedurig mocht voorkomen, verlichten, beroeren en verlevendigen, en hen leiden en trekken tot Christus, hun dierbare koning en Verlosser. Zij belijden ook steeds hun zondige struikelingen en afwijkingen, en hun blindheid, onwilligheid, verstoktheid, enz. en zij zijn daar bitter bedroefd en beangst over, al naar dat zij gedurig licht en genade van de Heere mogen ontvangen, en naar dat zij verder van de wereld en nader bij God met hun harten mogen leven.

2. Ook hebben zij een ware gelovige kennis van de Zoon Gods, de Heere Jezus Christus. Hij is de dierbare Heiland en Bruidegom, en de Beminde van hun zielen. Hem hebben zij immers gekozen en aangenomen voor hun enig deel en goed en zielsrotssteen. Hij is hun hooggeëerde Immanuël, en uit Zijn volheid hebben zij allen ontvangen ook genade voor genade, Joh. 1 : 15. Zij kennen de volzalige verdiensten van Zijn lijden en dood, en van Zijn volmaakte gehoorzaamheid voor hen, en zij baden hun arme verloren zielen graag in dezelve, als in een grondeloze zee van wellusten. Zij zijn immers door de Geest van het geloof alzo verbonden aan dit heilige Lam Gods, dat zij nergens buiten Hem enige waren vrede, troost of zaligheid voor hun verlegen harten kunnen vinden. Wanneer zij dan slechts zijn dierbaar licht, genade en beminnelijke tegenwoordigheid alzo niet gevoelen, maar dat de zonde nu als een scheiding tussen Christus en hun zielen gemaakt heeft, en als zij zulks door de werking van de Heilige Geest zeer smartelijk zijn gewaar geworden, o, wat zuchten en treuren zij dan niet onder dit hun droevig gemis, gelijk de Bruid, toen zij haar liefste Bruidegom verloren had, Hoogl. 3 en 5, en wat zal dan toch in staat zijn in de wijde wereld, om hun enig waar genoegen te geven, als het Christus niet doet?

3. Daarnaast kennen zij ook de gezegende en eeuwige Vader van onze Heere Jezus Christus, die woont in de Zoon, gelijk ook de Zoon in Hem, Joh. 17 : 21. Zij hebben, zo ras zij beginnen te geloven, zijn heilig en verzoend aangezicht, in Christus, te samen geestelijk gezien en aanschouwd. De Heilige Geest heeft hen allen, een ieder naar de bijzondere mate en kracht van zijn geloof, immers geheel hartelijk doen roepen: Abba, Vader, Gal. 4 : 6. Zij hebben van Zijn eeuwige liefde en genadige verzoening in de Middelaar Jezus reeds zoveel genoten en gesmaakt door geloof, dat zij al hun eigengerechtigheid en al de ijdele genietingen van deze wereld zelfs met walging kunnen verachten en ten enenmale versmaden, als louter zwijnendraf. Zij hebben alreeds, door het geestelijke onderwijs van de Heere Jezus Christus, iets van die heerlijke verborgenheid van de Godzaligheid geleerd, dat Hij de Weg is tot de Vader, Joh. 14 : 6, en dat Hij de arme gelovige zondaren voor eeuwig in Genade met God verzoent, en hen leidt in Zijn volzalige gemeenschap, en dat die Hem gezien heeft, ook de Vader gezien heeft, hoe zouden zij dan nu tot Hem nog kunnen zeggen: toon ons de Vader? Joh. 14:9.

En aldus kent hier dan immers zelfs de minste gelovige de Vader, de Zoon en de Heilige Geest in de grond van zijn gemoed, zover dat reeds vernieuwd en geheilgd is door de hemelse Genade, alhoewel hij zelf dit somtijds nog zo geestelijk en zo formeel niet mocht kunnen onderscheiden, als wel andere gelovigen die verder gevorderd zijn.

Maar dit kan van geen geveinsde of tijdgelovige niet meer gezegd worden, naardien de heilige Drie-eenheid Zichzelf nooit geestelijk of zalmakend aan iemand van hen komt openbaren. En daarom hebben zij dan ook die ware, levende, hartgrondige en zielheilgende kennis van God niet, welke de oprechte gelovigen hebben.

Doch, aangezien deze verborgenheid des geloofs van een zodanig groot gewicht is, dat alleen aan deszelfs oprechtheid in 's mensen hart zijn gehele zaligheid hangt, zo is het noodzakelijk dat wij hier dan nog wat nader in overweging nemen, hoe een heilig geloof gewoon is verschillend te werken, met een hartelijk vertrouwen jegens of omtrent de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Hiertoe hebben wij die ordentelijke Catechetische leiding dan nu maar verder nauwkeurig te volgen, en aandachtig na te gaan, hoedanige hoofdzakelijke openingen of verklaring van de Twaalf Geloofsartikelen ons daar gegeven wordt.

1. Er wordt dan eerst gehandeld van het geloven in God de Vader. Waaromtrent hier die dingen in aanmerking komen.

1. De kennis van Hem, als de almachtige Schepper en Onderhouder van alle dingen.

2. De gelovige toe-eigening en omhelzing van die hoge God voor zich, als zijn God en Vader, om Zijns Zoons Christus wil.
3. Het kinderlijk vertrouwen, dat het ware geloof dan verder op de Heere stelt, en hoedanig dierbaar voordeel dat gedurig weet te halen uit Zijn Goddelijke Schepping en Voorzienigheid.

a. Het is eigen aan het oprecht geloof van de uitverkorenen, dat zij met hetzelfde, als met een geestelijk oog, de Heere hun God aanschouwen en kennen, als de almachtige Schepper en Onderhouder van hemel en aarde, en van alle dingen, die in dezelve zijn. Het geloof, zover dat hartgrondig en oprecht is, is een zuiver hemels licht, hetwelk de Heilige Geest ontsteekt in onze harten, waardoor onze ogen inwendig also geopend worden, dat wij de hoge en almachtige God, op het waarachtige getuigenis dat Hij van Zichzelf aan ons geeft in Zijn Woord, also komen aan te zien in het aangezicht van de Heere Jezus Christus, als die daar is de eeuwige Fontein, en Oorsprong van alle dingen, waarin alles wat er is, zijn wezen en bestaan ontvangen heeft, en nog steeds behoudt. *Want door het geloof verstaan wij, dat de wereld door het Woord Gods is toebereid, also dat de dingen, die men ziet, niet geworden zijn uit dingen, die gezien worden*, Hebr. 11 :3.

Het is met woorden onmogelijk te zeggen of uit te drukken, veel minder voor een natuurlijk verstand enigszins recht te begrijpen, wat een heerlijk gezicht het ware geloof de ziel doet nemen van de hoge God, door de werking van de Geest. De arme mens moet daarbij geheel wegzinken in zijn nietigheid en doemwaardigheid, als hij maar zijn zwakke zielsogen even komt te vestigen op die oneindige en eeuwige God, de Vader van onze Heere Jezus Christus, die alle dingen uit een enkel niet geschapen heeft, en dezelve ook nog gedurig onderhoudt en regeert. Wat opent hem dat grote Boek van de Schepping en onderhouding der wereld niet al ontzagelijke wonderen van Gods onbegrijpelijke Hoogheid, Wijsheid, Mogendheid, Getrouwheid, Goedertierenheid, enz. dewelke hij geenszins in orde zou kunnen verhalen, maar om welke terdege te beschouwen en gade te slaan toch niet minder, dan een gehele eeuwigheid zal nodig zijn! Het geestelijk licht van het ware geloof leert ons het wezenlijke onderscheid eerst recht bemerken, hetgeen er is tussen Jehovah, de oppermogende God, uit Wie, door Wie en tot Wie alle dingen zijn, Rom. 11 : 36, en tussen het lage en nietige schepsel, dat geschapen is enkel door het woord van Zijn mond en door de adem van Zijn lippen, *waardoor Hij de dingen, die niet zijn, roept alsof zij waren*, Rom. 4 :17.

Een ieder stemt dat onderscheid wel geredelijk toe, die maar antichristenij veroordeelt, maar, hoe allerwezenlijkst en hoe oneindig groot het is, zulks wordt niet eerder recht gezien, voordat de eeuwige God, door Christus, Zichzelf met de glans van Zijn Goddelijke heerlijkheid geestelijk aan onze harten komt ontdekken en uitlaten, op een genadige wijze, in een weg des geloofs, zodat die vleselijke antichristische duisternissen, waar wij van nature in leven, met kracht worden verdreven, en ons verstand inwendig geopend en met een nieuw hemels licht des Geestes omschenen en bestraald wordt. Dan worden wij waarlijk geroepen uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht, 1 Petrus 1 :9, en hetgeen wij dan van God komen te aanschouwen, als de almogende Heere en Schepper van het Heelal, met het heilig oog van ons geloof, dat doet ons geheel wegzinken in de diepste verwondering en aanbidding van Gods oneindige hoogheid, macht en heerlijkheid, en doet ons met de Psalmist uitroepen: *"hoe groot zijn Uw werken, o Heere! Gij hebt ze met alle wijsheid gemaakt, het aardrijk is vol van Uw goederen,"* Ps. 104 : 24, en met de Profeet: *"Ziet, de volkeren zijn geacht als een druppel aan een emmer, en als een stofje aan de weegschaal; ziet, Hij werpt de eilanden heen als dun stof,"* Jes. 40 : 15. En naarmate het geloof zuiverder omtrent God leert werken, en de Heilige Geest, datzelfde gedurig levend houdt en meer en meer versterkt, naar die mate schijnt het licht van de Goddelijke heerlijkheid ook hoe langer hoe meer in de ziel, en die eeuwige zon gaat daar dan al steeds hoger op, voortgaande en lichtende tot de volle dag toe, Spr. 4:18. Gelijk de Zaligmaker eens aan Martha tegemoet voerde: *"heb Ik u niet gezegd, dat zo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?"* Joh. 11 :40, eveneens gaat het hier ook. Indien wij alleen maar oprecht en hartelijk kunnen geloven, en met Mozes ons ook kunnen vasthouden aan Gods onveranderlijk Woord en beloften, als ziende de Onzienlijke, enkel met het oog des geloofs, Hebr. 11 :27, zo zal er niets zijn, dat ons zal kunnen beletten, dat wij allen ook niet met ongedekt

aangezicht, de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, naar dat beeld in gedaante waarlijk zouden veranderd worden, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest, 2 Kor. 3 : 18.

Maar men zal ook zelfs *de geveinsden en de tijdgelovigen* van zulke heerlijke gezichten van God en Zijn hoogheid dikwijls genoeg horen spreken, en wat verrukkende gemoedsaandoeningen en krachtige uitwerkingen zodanige gezichten op sommige tijden ook wel eens op hun geest kunnen hebben, zodat het dan wel schijnt, alsof het gehele geschapene nu maar een enkel nietig en onwaardig ding in hun ogen geworden was, vanwege de onvergelykelijke Majesteit en allesoverklimmende hoogheid van God. Waaraan toch zal men het dan nu met een veilige zekerheid kunnen beproeven, of onze kennis van de hoge en almachtige Schepper van hemel en aarde ook een ware en heilige geloofskennis is, en geen bedriegelijk huichelaarslicht, dat wel het gemoed enigszins beroert en verlevendigt, doch hetzelfde niet waarlijk heiligt? Dit is zeker een onderzoek van groot gewicht voor een ieder, waar men nooit ernstig genoeg in kan handelen. Wij hebben hier dan op twee zaken of kenmerken wel bijzonder te letten, welke ons het wezenlijke onderscheid tussen de ene en de andere kennis duidelijk genoeg zullen aanwijzen, indien wij er anders maar met een geestelijk verlicht verstand behoorlijk acht op mogen geven.

1. Alle heilige kennis, welke de ware gelovigen van de eeuwige Vader, de hoge God en Schepper van hemel en aarde, bezitten, verkrijgen zij niet anders, dan enkel in en door de Heere Jezus Christus, die het Beeld des onzienlijken Gods is, Kol. 1 : 15; het Afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld Zijner Zelfstandigheid, Hebr. 1 : 3. De heerlijkheid van God is zodanig, dat een eindig, blind en zondig schepsel daar ook het allerminste straaltje geestelijk niet van kan aanschouwen, alleen in en door Zijn eniggeboren Zoon, de Immanuël, in Wie al de volheid der Godheid lichamelijk woont, Kol. 2 : 9. Gewis, het is en blijft een eeuwige waarheid: niemand heeft ooit God gezien, de eniggeboren Zoon, Die in de schoot des Vaders is, die heeft Hem ons verklaard, Joh. 1 : 18. Er wordt wel iets van Gods onzienlijke dingen, beide Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien, ten einde niemand van de mensenkinderen te verontschuldigen zou zijn, Rom. 1 : 20.

Maar, deze aardse kennis, welke enkel afstraalt van de natuur van de geschapen dingen, is een veel te flauw en te zwak licht, dan om in de grond van 's mensen blinde en dode gemoed zo krachtig door te dringen, dat het daardoor geestelijk opgewekt en vernieuwd zou worden tot zaligheid. Maar hiertoe is de Zoon Gods gekomen en heeft ons het verstand gegeven, dat wij de Waarachtige kennen, en wij zijn in de Waarachtige, namelijk in Zijn Zoon Jezus Christus. Deze is de waarachtige God en het eeuwige Leven, 1 Joh. 5 : 20. De ware gelovigen aanschouwen God dan altijd geestelijk, door de Middelaar Christus Jezus, die God is, geopenbaard in het vlees, 1 Tim. 3 : 16. Eveneens, gelijk als men een mens leert kennen uit zijn schilderij of afbeeldsel, zo leert elke gelovige de eeuwige Vader ook kennen uit en door Zijn Zoon, de Godmens, die Zijn wezenlijk Beeld en Vertoning is, niet maar slechts zoals Hij is de eeuwige en eniggeboren Zoon van de Vader, maar zoals Hij ook de Middelaar Gods en der mensen is, wonende in het vlees, waarin Hij ook eens voor de zonden geleden heeft, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen, die wel is gedood in het vlees, maar levend gemaakt door de Geest, 1 Petrus 3 : 18. Op deze gekruiste en verheerlijkte Goddelijken Middelaar ziet nu het oog des geloofs, gelijk de Cherubim zagen op het Verzoendeksel van de Ark, en dat met een waar vertrouwen van het hart. En hier aanschouwt het geloof dan de onzienlijke God in Christus. Des Vaders oneindige hoogheid, macht, heerlijkheid, algenoegzaamheid en al de wonderbare deugden en eigenschappen van het hoogwaardige Goddelijk Wezen, schijnen als zovele glansrijke en levendmakende stralen van dat heilig aangezicht van Christus op de zielen van de gelovigen, door de werking van de Geest en door middel van het geloof van het Evangelie, eveneens, zoals in het natuurlijke de gloeiende stralen van de zon neerschijnen op het donkere lichaam van de maan, welke dan daardoor ook zelf tot een schijnend licht gemaakt wordt.

En deze is dan alzo de ware geloofskennis van de hoge God, de Schepper en Onderhouder van alle dingen, welke geestelijk en zaligmakende is. De Heilige Geest werkt tot bevordering van die zielzaligende kennis dan gedurig met Zijn Goddelijke kracht in de harten van de gelovigen, door middel van het Evangelie, en doet hen steeds gelovig zien op Christus en op Zijn Genade en verdiensten, heerlijkheid en algenoegzaamheid, en Hem aldus geestelijk en gelovig aanschouwende, zo zien zij dan in dat heilig aangezicht van Christus het ware uitdrukkel en afbeeldsel, en gelijk als de eigenlijke trekken van het heerlijk Goddelijk Wezen van de Vader, Die alle dingen door het eeuwig Zelfstandig Woord, zijnde de Zoon, gemaakt heeft, Joh. 1 :3; Hebr. 1 :2. En Die, in Christus, de wereld nu ook weer met Zichzelf is verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende, 2 Kor. 5 :19, hebbende aan de Zoon hiertoe ook alle macht gegeven in hemel en op aarde, Matth. 28 : 18; zodat al wie Hem ziet, die ziet dengenen, die Hem gezonden heeft, Joh. 12:45. Hij is in de Vader, en de Vader is in Hem, Joh. 14 : 9, en daarom zegt Hij: *die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien*, vs. 8. En op die wijze schijnt de eeuwige God, de Fontein van alles, die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, wanneer Hij eerst de wereld grondvestte, dan in de harten van alle ware gelovigen, *om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods, in het aangezicht van Jezus Christus*, 2 Kor. 4 : 6. Deze heilige geloofskennis is dan ook een waarachtig Goddelijk en een zaligmakend en levendmakend licht van de Geest in de dode ziel van de zondaar, gelijk de Zoon Gods ons ook Zelf zegt: *Ik ben het Licht der wereld, die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben*, Joh. 8 : 12. En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus dien Gij gezonden hebt, Cap. 17 : 3. Ja, deze kennis van God, in Christus, is die grote en heerlijke verborgenheid van het Evangelie, waarvan de Apostel met zodanige verheffing uitroept: *en buiten alle twijfel, de verborgenheid der Godzaligheid is groot, God is geopenbaard in het vlees*, 1 Tim. 3 : 16, dat is: Hij is verschenen en geopenbaard in het vlees van Christus, daar woont Hij nu lichamelijk, als in Zijn heilige Tempel, en hier wordt Hij ook geestelijk gezien, omhelsd en genoten van alle ware gelovigen, aan welke het gegeven wordt te eten van het Manna dat verborgen is, Openb. 2 :17. *noch iemand kent den Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren*, Matth. 11 : 27. Wat is deze dan niet een onbegrijpelijke wonderweg van Gods aanbiddelijke heerlijkheid voor ons arme, verloren en blinde zondaren, de Vader aldus te zien in de Zoon, en ook zelfs alle gezamenlijk, zovelen als wij maar oprecht geloven, door Hem de toegang te hebben, door een Geest tot de Vader! Ef. 2 :18.

Deze hemelse verborgenheid is nimmer nog recht verstaan door een *geveinsd waan- of tijdgelovige*, hoeveel kennis van God zulk een anders ook al mocht gekregen hebben. De geveinsden mogen ook de Vader kennen, uit welke alle dingen zijn, en wij tot Hem, 1 Kor. 8 :6. Maar het is maar een louter vleselijke of schijngeestelijke kennis, waardoor hun harten niet waarlijk verlicht, verzoend en geheilgd worden in Christus, door de werking van de Geest, hoezeer dezelve door dat licht somtijds ook al mochten beroerd, verblijd en verlevendigd worden. Want zij zien God niet waarlijk in Christus, de Middelaar, met een geestelijk oog des geloofs, en daarom kan hun dan ook de verlichting van het Evangelie van de heerlijkheid van Christus, die Gods Beeld is, niet bestralen, 2 Kor. 4 :4. Maar of zij aanschouwen God altijd buiten Christus, en enkel uit de gewone gronden en beginselen van een natuurlijke kennis, waaruit ook de Heidenen, voor welke het Evangelie geheel bedekt geweest is, God gekend hebben, Rom. 1 : 21. Of anders zien zij God ook wel in Christus, bij een schijngeestelijk Evangelisch licht, zijnde een zekere glans, die er afstraalt van de dierbare leer van het Evangelie op hun verstand, door de gewone gaven en werkingen van de Geest, en waardoor dan ook wel eens zodanige gevoelige bewegingen en aandoeningen op hun zinnen, hartstochten en genegenheden overgebracht worden, dewelke de rechte eigenlijke bronaders zijn van het waangeloof en van het blinkend huichelaarsleven.

Helaas! hoe menig Christenbelijder wordt niet door de Satan in zulk een weg ellendig misleid en bedrogen, die toch altijd maar valse en onheilge denkbeelden van God maken, doch tot geen ware hartgrondige geloofskennis van het heerlijke Wezen van God (zover men een stukje van de zaak van hetzelfde mag kennen, door en in Christus), immermeer geraken! En naarmate de satan zich hier meer

voor hen in een engel des lichts komt veranderen, 2 Kor. 11 :14 en hun blind gemoed met dat valse licht van God krachtiger gaat aandoen en bewerken, hoe ongelukkiger en desperater geveinsden hij dan van hen weet te maken. Want even alhier ligt de eigenlijke grond en springader, waar het slimste soort van Enthusiasten of verdorven Geestdrijvers uit te voorschijn komt.

Waarom men, om zijn arme ziel toch zorgvuldig voor alle hels bedrog van de satan te hoeden, dan nooit ernstig en nauwkeurig genoeg acht kan geven op dit waarachtige kenmerk van de kennis Gods in Christus, en of wij ook oprecht gelovig met Christus, als met onze gezegende Middelaar en Verlosser, hebben leren handelen, zoals in het vervolg, met de verlichtende bijstand van de Geest, nog nader ons zal aangewezen worden. Want, hetzij dan ook dat het geloof meer sterk of zwak mocht zijn, zo is het toch altijd zeker, dat, zoveel als de gelovige geestelijk kent van Christus, hij ook zoveel kent van de Vader, en dat hij niets kan zien of weten van de Vader, de Schepper, dan hetgeen de Zoon, de Verlosser, uit het Evangelie inwendig aan zijn hart komt openbaren, door de Geest, die de Heiligmaker is. En naarmate het geloof, in kracht en oefening en in klaarheid en zuiverheid van het geestelijke licht van het Evangelie, dagelijks meer aanwast en toeneemt, naar die mate zal de bijzondere kennis van de Vader, in of door de Zoon, ook steeds duidelijker van de gelovigen zelf waargenomen en meer geestelijk en bevindelijk onderscheiden worden, beide tot bevordering van hun troost en tot bevestiging van hun zaligheid. Want hoe zij die gewisse waarheid van het Evangelie zuiverder en geestelijker leren verstaan (dat de Zoon is in de Vader, en de Vader in de Zoon, Joh. 14 :10, dat in Christus al de volheid der Godheid lichamelijk woont, Kol. 2:9, en dat God, in Christus, de wereld met Zichzelf is verzoenende, 2 Kor. 5 :19, en dat Christus voor ons de Middelaar is, en de Weg, waardoor wij komen tot de Vader, Joh. 14 : 6), hoe zij dan ook meer geworteld zullen worden in Hem, en bevestigd in het geloof, Kol. 2 : 7. En om die reden had ook de Apostel zo'n grote strijd voor de gelovigen, opdat hun harten vertroost mochten worden, en zij tesamen gevoegd zijn in de liefde, en dat tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God en den Vader, en van Christus, in Denwelken al de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn, als in een volle en rijke schatkamer, waar de arme blinde zondaren dezelve alleen uithalen moeten, Kol. 2 : 2, 3. Dit voorgestelde stuk is dan zeker een zo voornaam en gewichtig kenmerk van het ware Christengeloof, dat niemand, die zijn eeuwige zaligheid oprecht bemint, daar zo licht overheen zal mogen treden. Ach! of het de ontfermende God, in Christus, dan nog eens behagen mocht, datzelve recht te drukken en vast te binden, door Zijn Geest, op het gemoed van degenen, die deze dingen, in onze diep geesteloze tijd, nog met enige aandacht zullen lezen?

2. Verder ontdekt zich de ware, geestelijke en gelovige kennis van God de Vader, als de almachtige Schepper van hemel en aarde, nog nader hierin, dat zij een rechte, verootmoedigende en zielvernederende kennis is, welke uit haar eigen aard en natuur geheel daartoe dient, om de gelovige mens geheel nederig en klein te maken en niets waardig, ja, ten enenmale onrein en verdoemelijk in zijn eigen ogen.

Toen Abraham stond voor het aangezicht des Heeren om te pleiten voor de behoudenis van het volk van Sodom, en toen God Zichzelf, in Zijn ontzagelijke hoogheid en heiligheid, zonderling aan hem ontdekte, boog die vrome man zich zeer laag voor die geduchte Majesteit neer, en zei al bevende: *"zie toch, ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben,"* Gen. 18 : 27. Ik ben immers niet waardig, wil hij zeggen, om mijn mond te openen voor die hoge en heerlijke God, bij wie ik, naast het gehele geschapene, toch niet meer dan een nietig stofje geacht ben.

Zo deed ook David, toen hij zijn ogen vestigde op die almogende Heere en Schepper van alles, zonk hij geheel weg in zijn en aller mensen kinderen hoogste nietigheid en onwaardigheid, en riep uit: *"als ik Uw hemel aanzie, het werk Uwer vingeren, de maan en de sterren, die Gij bereidt hebt; wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt?,"* Ps. 8:4, 5.

En de Bijbel levert ons een overvloed van voorbeelden op van zulke Heiligen, die door de glans van de heerlijke kennis van God inwendig verlicht, zeer laag in het stof zijn gekropen, en alle gedachten van

iets te zijn wel verre van zich gedaan hebben. Het ware licht van God ontdekt aan de arme gelovigen zoveel van des Heeren onuitsprekelijke macht en heerlijkheid, dat zij daardoor geheel als verdwijnen moeten bij zichzelf, en een hartelijke toestemming moeten geven aan dat woord van de Apostel, dat zo iemand meent iets te zijn, daar hij niets is, hij zichzelf bedriegt in zijn gemoed, Gal. 3 :3.

Dit wil de Zaligmaker ons ook leren, als Hij zegt *van de reinen van hart, dat zij God zullen zien*, Matth. 5 :8. Het zondig hart van de mensen wordt door de genade inwendig gezuiverd en gereinigd, zo spoedig als maar de mens waarlijk aanvangt, gereinigd en ontledigd te worden van zichzelf, dat is: van zijn inbeelding, trotse opgeblazenheid, snode zelfverheffing en onreine eigenliefde. Want deze dingen zijn de rechte vruchtbare baarmoeders van alle andere zonden, en daaruit is ook het eerste misdrijf en de gehele verdorvenheid van de mensen in het Paradijs, door de arglistigheid van de slang voortgekomen. En daarom, wanneer de hemelse genade in 's mensen hart begint te werken, dat de arme zondaar waarlijk wordt gereinigd en wederom als ontledigd van die ongeregelde eigenliefde en zelfverheffing, waardoor de satan hem zo ongelukkig als gedompeld heeft in een grondeloze kolk van allerlei droevige jammer en ellende, dan wordt hij tevens aanstonds ook gereinigd van al zijn andere zonden, en zo wordt hij dan nu een waarachtig reine van hart.

Maar ziet, zodanige hemelse genade ontvangen wij niet, dan alleen door middel van een geestelijke en gelovige kennis van God, in Christus Jezus, volgens die Evangelische leer van de Apostel: *gelijk ons Zijn Goddelijke kracht alles wat tot het leven en de Godzaligheid behoort, geschonken heeft, door de kennis Desgenen, Die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd*, 2 Petrus 1 :3. Als maar eens het waarachtig licht van de kennis Gods, in Christus, door de zielzaligende werking van de Heilige Geestes, in de duistere grond van der gelovigen harten helder heeft beginnen te schijnen, dat zij de onuitsprekelijke hoogheid en heerlijkheid van die almachtige God krijgen te zien, in het glansrijke aangezicht van de Heere Jezus Christus, de Immanuël, dan beginnen zij ook aanstonds een oprechte walging te krijgen aan zichzelf, en hun eigen nietigheid, zondigheid en doemwaardigheid eerst recht gewaar te worden. Dan komt Jehovah God geestelijk even in hun zielen met Zijn hemels licht en genade, door Christus, Zijn eniggeboren Zoon, geopenbaard in het vlees, en dan beginnen zij aanstonds te sterven aan zichzelf en aan de aardse creaturen, welke beide te voren gelijk als hun leven zijn geweest. En daarom staat dit voorzeeker vast, dat alle ware reinen van hart God zullen zien. Want het ene toch hangt onmiddellijk aan het andere, en komt noodzakelijk daaruit voort. Hoe meer dat geestelijk Licht, waarbij God gezien wordt, in 's mensen hart schijnt en opgaat door het Evangelie, hoe meer dat hart dan ook gereinigd, veranderd en heilig vernederd wordt. En hoe het hart aldus meer wordt gereinigd, hoe de mens dan ook noodzakelijk al meer daartoe geschikt, afgezonderd en geestelijk vatbaar gemaakt wordt om God te zien. Deze is de grote verborgenheid der Godzaligheid, welke vlees en bloed nimmer zullen verstaan, maar alleen het nieuwe schepsel, dat uit God geboren en in Christus Jezus is, 1 Joh. 3 : 9; 2 Kor. 5 : 17.

Maar van deze heilige en zielvernederende kennis van God, de Vader van onze Heere Jezus Christus, verschilt die kennis nu wel grotelijks, welke de *geveinsden en tijdgelovigen* van God hebben, door de gewone gaven van de Geest. Want het is zeker, dat, wat Goddelijk licht hun ook beschijnt, hetzelfde toch maar alleen valt op de bovenste delen van hun gemoed, alwaar het wel enige aandoeningen en bewegingen veroorzaakt in een meerdere of mindere mate, maar nochtans geenszins met een levendige kracht zover doordringt, tot in de inwendige grond van het hart, om die waarlijk te verlichten, te vernieuwen, te heiligen en met God in Christus geestelijk te verenigen, zoals dat wel geschiedt, ook zelfs aan de minste oprecht gelovigen, in de zalige wedergeboorte uit water en Geest. Daarom blijft de grond van hun gemoed dan ook altijd geheel blind en ongeheiligd, hoeveel licht van waarachtige en zuivere kennis Gods (doch enkel algemeen en voorwerpelijk) hun anders van buiten aan ook al mocht bestralen, en hun verstand, zinnen, genegenheden en hartstochten met enige kracht en levendige klaarheid van de Evangelische middelen somtijds al mocht aandoen en beroeren. De satan houdt hen, onder het gevoeligste schijnsel en onder de innerlijkste beweging van al dat licht, toch echter altijd

inwendig nog vastgebonden met de banden en ketenen van zijn helse duisternis en van het zondige eigen-ik. Zij blijven nog steeds onveranderlijk vastgeworteld staan in de onheilige grond van hun eigen natuurleven, zijnde van binnen geheel verduisterd in 't verstand en geheel vervreemd van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding huns harten, Ef. 4 : 18. Daarom kan het dan ook niet anders zijn, of al het Goddelijk licht van de heilige waarheid, dat zij in zodanige staat en op zulk een wijze door de gewone gaven, middelen en werkingen van de Geest mogen ontvangen, moet bij hen enkel toch maar dienen tot een meerdere oprichting en verheffing van het zondige eigen-ik.

Want indien de zaak van ons maar recht gezien wordt, zo zullen wij wel duidelijk bemerken, dat hier onmogelijk een weg tussenbeide kan vallen, maar dat het een of ander hier zeker moet plaats grijpen: of dat het licht van de kennis Gods het eigen-ik in de mens moet doden en ter neerwerpen, of anders hetzelfde nog meer moet opwekken en ongevoelig versterken. Indien dan het licht zodanig helderschijnend en glansrijk, en zo krachtig en geestelijk niet is, dat hetzelfde het gemoed van de mensen inwendig waarlijk kan vernederen, en zijn zondig natuurleven in de grond machtig is te verbreken en dagelijks ten onder te brengen, opdat Christus met Zijn Geest in de ziel mocht leven en aldaar een gestalte krijgen, dan kan het niet anders wezen, of het moet noodzakelijk een geheel tegenstrijdige uitwerking veroorzaken, tot meerder verheffing van 's mensen ijdel gemoed, en om het zondige eigen-ik maar des te meer te ontsteken, en dat vreemde vuur te sterker aan te blazen, totdat het in de vlammen van de verderfelijke inbeelding en hoogmoed alleszins begint uit te breken, waar dan de gedaante van Religie en Godzaligheid, en de heimelijke invloeden en bewegingen van de schijngeestelijke werking tot een gedurig voedsel aan verstrekken, naast de ongevoelige aanwas van de uitwendige gaven en talenten, van eer en achting van de mensen. Langs zodanige bedrieglijke middelen en wegen van de satan klimt een ongelukkig geveinsde, met zijn kennis van God en van Goddelijke dingen, dan al steeds naar de hoogte toe, en de kennis maakt hem opgeblazen, 1 Kor. 8:1. Hoe meer hij dan God ziet, op zijn wijze, hoe meer hij zichzelf op zijn licht zal verheffen, en zijn inbeeldingen van iets te zijn heimelijk in zijn gemoed zal blijven koesteren en aankweken, terwijl hij toch echter, door de kennis van de Heere en Zaligmaker Jezus Christus, de uiterlijke besmetting van de wereld, voor een tijd, ook licht zal ontvliesen, 2 Petrus 2 :20. En ziet, dan krijgen die rampzalig bedrogen mensen ook weldra de naam, dat zij leven, daar zij nog waarlijk geheel dood liggen in hun eigen-ik en in de vervreemding van God, Openb. 3 : 1.

Hiervan strekt ons de onheilige Bileam tot een zeer levendig en droevig voorbeeld. Hij was zelfs een profeet des Heeren, op wie de buitengewone gaven van de Geest waren rustende, en met wie de hoge God gemeenzaam sprak en verkeerde, en Zijn heilige verborgenheden aan openbaarde. Ja, hij genoot ook zelfs op sommige tijden zeer bijzondere gezichten van Gods hoogheid en heerlijkheid, dat hij kon zeggen: *van de hoogte der steenrotsen zie ik Hem, en van de heuvelen aanschouw ik Hem*, Num. 23 : 9. Nochtans strekte die zonderlinge kennis van de almachtige God hem geenszins tot een heilige vernedering of inwendige zielsverslagenheid, zoals ook het geringste straaltje van het zaligmakend licht van de Geest gewis werkt in de ziel van de minste gelovige, maar al Zijn Goddelijk licht werkte, door toeval van zijn verdorvenheid, zijn ijdel gemoed slechts naar de hoogte. Hoe die ellendige man meer van God zag, hoe hij door dat gezicht al steeds stouter, onheiliger en opgeblazener werd, totdat eindelijk de zeilen van zijn opgezwollen hoogmoed vol waan en wind geblazen zijnde, hij zich niet in kon houden van zijn eigen lof dus luidkeels voor de gehele wereld uit te bazuinen, even op een stond, als de Geest Gods op hem was. *Bileam, de zoon van Beor spreekt en de man wien de ogen geopend zijn, spreekt. De hoorder der redenen Gods spreekt, die het gezicht des Almachtigen ziet; die verrukt wordt en wien de ogen ontdekt worden*, Num. 24 : 3, 4. Ziet, wat al uitboezemingen van eigen lof! Wat al trotse opgeblazenheid! En toch mogen wij vrij denken, dat de Geest Gods, uit inzicht van de heiligheid van zijn eigen dienst, hem verhinderd heeft het slimste voort te brengen, wat nog in zijn hart verborgen zat. Dit is waarlijk een zeer ontzagelijk voorbeeld, om ons te leren, wat dodelijke uitwerking het licht

van de huichelaren op der mensen zielen kan hebben. En indien alle geveinsden en tijdgelovigen het tot zulk een hoog en stijl toppunt van opgeblazenheid niet kunnen brengen, als wel deze rampzalige profeet, zo komt zulks toch maar enkel hiervandaan, dat de maan van haar licht zo vol niet is, en zo helder niet schijnt, als de zijne deed.

Maar anders is hun licht met dat van Bileam, al van één natuur en hoedanigheid, en ook wezenlijk van een gelijksoortige uitwerking. Hoe zij in hun geesteloze en onheilige staat meer gewone kennis van de hoge God bekomen, door zekere gaven en werkingen van de Geest, welke ook de verworpenen eigen zijn, hoe zij gewoonlijk dan ook beide geveinsder en opgeblazener worden. Doch er worden er genoeg onder hen gevonden, die de kunst bezitten om het een en ander voor de ogen van de mensen zeer listig te verbergen, ten minste een tijd lang. Terwijl zij heimelijk, door de krachtige invloed van hun licht, opzwellen in ijdele hoogmoed, zullen zij nochtans naar buiten de gedaante vertonen van zeer nederige en verloochende mensen, en als hun harten gloeien en branden in eigen eer en in alle aardse en onreine begeerlijkheid, dragen zij toch een teer gelaat van oprechte Godzaligheid. Deze zijn de vergiftige vruchten, die er wassen aan de boom van een geveinsde geestelijke kennis. Waarlijk, het is de satan alleen niet, die een grote en sidderende kennis van God heeft, Jac. 2 : 19, en die door middel van dezelve zich licht weet te veranderen in een engel des lichts, 2 Kor. 11 : 14, maar hij maakt er zijn werk ook van om die duivelse kunst nog dagelijks aan anderen te leren, welker geest en God hij is, onder de heilige toelating van de Allerhoogste, en hij heeft zelfs sommige discipelen, welke hij allengs door een heimelijk onderwijs tot een rampzalige hoogte in die kunst weet te brengen, en die dan lieden worden van een doorslepen zondenhandel, waarmee zij menige eenvoudige ziel in de wereld zeer ellendig weten te bedriegen, tot haar hoogste schade en ongeluk. Ziet toe, zei daarom de Zaligmaker tot Zijn discipelen: wacht u van de zuurdesem der Farizeeën, en van de zuurdesem Herodes, Marc. 8 : 15. Die listige vos was toch al mede een vroom man van licht; want hij vreesde Johannes, en hield hem in waarde, en als hij hem hoorde, deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne, Marc. 6 : 20. Zo vermaant ook de Apostel alle gelovigen: *Gij dan, geliefden, zulks te voren wetende, wacht u, dat gij niet door de verleiding der gruwelijke mensen mee afgerukt wordt en uitvalt van uwe vastigheid. Maar wast op in de genade en kennis onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus*, 2 Petrus 3 : 17, 18. Niet de kennis slechts alleen, maar beide de genade en de kennis. En hierin ligt dan eigenlijk de grond van het grote onderscheid. De huichelaar bezit een kennis zonder genade, omdat hij God niet geestelijk kent in Christus, en omdat hij diensvolgens, door zijn kennis, niet waarlijk inwendig geheiligd en vernederd wordt tot een oprecht gelovige omhelzing van de genade Gods in Christus, nee, maar veeleer door snode zelfverheffing en ijdele waan en inbeelding, en door het onafscheidelijk aankleven van de zonde, zich geheel van de weg van de ware genade, met zijn gemoed, afzondert, stellende zijn vertrouwen alleen op zijn licht, religie, schijngeestelijke bewegingen en op al zulk ander bedrieglijk goochelwerk van de satan.

Maar, de *ware gelovige*, die God in Christus geestelijk heeft leren kennen, als de hoge en almachtige Schepper van alle dingen, wordt door die heilige kennis hartgrondig vernederd en verootmoedigd, en zo ten enenmale uit zichzelf uitgedreven, dat hij nu een gepast gelovig voorwerp wordt voor de genade van het Evangelie. En zo blijft hij dan met de geveinsden geenszins hangen in het licht of in de kennis alleen, maar hij voegt bij zijn kennis ook altijd de genade, en hij wast ook tevens op in die beide, door de werking de Heilige Geest, die beide de geest der kennis en de geest der genade is, Jes. 11 : 2, Zach. 12 : 10.

Deze twee voorgestelde kenmerken zullen dan dienen, om de mensen het waarachtige onderscheid bijzonderlijk aan te wijzen, dat er is tussen de zaligmakende en de gewone kennis van God, indien de genade zelf hun anders mocht leren, in hun beproeving een recht gebruik van deze kenmerken te maken. En waarlijk, hoe behoorde een ieder het daar dan ook ernstig op toe te leggen. Want er is toch niets, waar de satan de arme blinde zielen listiger door weet te bedriegen, en van de rechte weg der

zaligheid af te leiden, dan door een schijngeestelijk licht van kennis Gods. Dan grijpen die ongelukkigen een schaduw aan, voor het lichaam zelf, en houden zich lichtelijk tevreden met een blote gedaante van de kennis en der waarheid, Rom. 2 : 20, waardoor er menigeen, vroeg en laat, dodelijk is misleid geworden, tot zijn eeuwig verderf.

Maar, als wij de Heere, de Schepper van hemel en aarde, oprecht gelovig hebben leren kennen, in het aangezicht van Christus, en als die heilige kennis onze zielen dan ook alsoo waarlijk voor God vernedert, gelijk die dingen hier nu zijn voorgesteld, dan zullen wij onszelf in genen dele kunnen bedriegen, indien wij het daarvoor gewisselijk achten en houden, door het inwendige getuigenis van de Geest met onze geest, dat wij waarachtige kinderen Gods zijn, die de Vader hebben gekend, 1 Joh. 2:13. En o, wat zal deze voor ons dan ook niet een zeer dierbare en troostrijke wetenschap zijn, welke wij alleen veel hoger zullen achten, dan al de genietingen van deze lage en vergankelijke wereld! Laat ons de Heere en Schepper van alles maar waarlijk kennen met een gelovige en zielvernederende kennis, dan mogen wij de arme schepselen wel gerust laten varen, als nietige ijdelheden, bij welke toch geen heil te vinden is. Ongelukkige wereld! waarvan Christus gezegd heeft: Rechtvaardige Vader, de wereld heeft U niet gekend, Joh. 17 : 25.